

גורל

- א. מהות הגורל - באופן ששני הצדדים שווים, שההכרעה מצריכה גורל.....
- ב. מהות הגורל של יוה"כ - השורש הפנימי של הכפרה.....
- ג. עומק ה'זיל', לכך נוצרת המתגלה בין בשעיר לה' ובין בשעיר לעזאזל.....
- ד. עומק הכפרה המונחת במדרגת ההשתוות.....
- ה. עומק התשובה להשתוות המתגלה בלוחות שניות שניתנו ביוה"כ.....
- ו. גדר השגת התורה בלוחות ראשונות - ע"י השגת 'מושכל ראשון' שקרוב לרוח הקודש.....
- ז. גדר השגת התורה בלוחות שניות כפשוטו במהלך של חכמה, בינה, ודעת המכרעת בין שני הצדדים.....
- ח. גדר השגת התורה המתגלה בלוחות שניות.....
- ט. גדר כח הגורל שבנפש - הדיקות ב'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע' שמאיר בו את כח ההכרעה למעשה.....
- י. שלימות כח ההשתוות בגילוי שכח ההכרעה למעשה שלו שונה משל חברו.....

מהות הגורל - באופן ששני הצדדים שווים, שההכרעה מצריכה גורל

גורל – עיקר שורש הגורלות מתגלה ביום הכפורים כמו שנאמר בקרא בסדר עבודת יום הכפורים "ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל", וכמו שברור, שני הגורלות הללו הם אינם שני גורלות נפרדים אלא יש כאן בגורל עצמו את שני הצדדים - האופנים, אופן אחד של הגורל הוא השעיר לה' והאופן השני של הגורל הוא השעיר לעזאזל, והיינו משום שכל גורל מכריח שיש בו לפחות שני צדדים, וכמו בדוגמא הזו של השעירים שע"י הגורל מתברר מיהו השעיר לה' ומיהו השעיר לעזאזל.

והרי כמו שמבואר במשנה ביומא, שני השעירים צריכים להיות שווים זה לזה וכפי המבואר שם בסוגיא מה הם גדרי השוויות שלהם שהם צריכים להיות שווים.

ובהגדרה כוללת, כל גורל נעשה בין שני דברים שווים אלא שכמובן ישנם אופנים שהגורל נעשה גם בין דברים שאינם שווים זה לזה ורק שהעדר ההחלטה השכלית מצד הגברא את מה להעדיף מביניהם, היא זאת שמעמידה את שניהם כשני צדדים שווים שהגורל מברר ביניהם.

ועומק ההגדרה היא א"כ שיסוד הגורל בנוי על מה ששני הצדדים שווים, אלא שיש אופן שהם שווים במהותם כמו שנאמר בדיני גורל דיוה"כ שאחד לה' ואחד לעזאזל מכח ששני השעירים שווים זה לזה, ויש אופן שיש

ב | ג-ו גורל-בלבביפדיה עבודת השם ימי התשובה ויום הכפורים

שינוי בין שני הצדדים אלא שכלפי מי שבא להכריע ביניהם, יש לו ספק אם להכריע לצד זה או לצד זה שכיון שבעינינו זה ספק שווה כלפי ההכרעה שלו, לכן יש לו סיבה לעשות ביניהם גורל.

ועולה א"כ שהגדרת כל גורל בנויה על מה ששני הצדדים שווים שאז משתמשים בגורל.

מהות הגורל של יוה"כ - השורש הפנימי של הכפרה מכח מדרגת ההשתוות המתגלה בו שזה עומק התשובה לחזור מהשתנות להשתנות

ונתבונן להבין - בהבנה הפשוטה, יש את כל סדר מהלך ימי התשובה, ויש את האחרית שלהם שהוא יום הכפורים שאז הוא עיקר זמן התשובה ושלמותה, ומצד כך, מה שמתגלה ביוה"כ גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל, במצב החיצוני הוא רק פרט אחד מפרטי עבודת יום הכפורים אבל זה לא שייך לעצמותו של יום.

אבל הרי ברור שזה לא כך, שהרי תכלית התשובה של יום הכפורים היא הכפרה, ושלמות הכפרה הרי חלה ע"י השעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל, באופן שע"כ החוט שנמצא בבית המקדש ובמקום הזריקה של השעיר לעזאזל, נהפך מאדום ללבן, וכיון שבשעירים הללו מונח עיקר הכפרה של יום הכפורים, ובחירת השעירים נעשית ע"י גורל, בהכרח שהגורל שקובע את הדבר אינו ענין צדדי ביחס ליום הכפורים¹, אלא הוא הדבר שבו תלויה כפרת יוה"כ פ.

אבל עדיין היה מקום להבין שהגורל הוא לא עיקר בדבר, אלא השעירים הם הם עיקר הכפרה והגורל הוא רק 'היכי תימצוי', שכיון שסוף כל סוף יש כאן שני שעירים וצריך להכריע מה לה' ומה לעזאזל, לצורך זה עושים גורל בשביל ההכרעה הזו.

אבל בעומק יותר, ברור שהכפרה היא לא רק תולדה מהגורל שע"י כן מתברר מהו שעיר לה' ומהו שעיר לעזאזל, אלא הגורל עצמו הוא חלק ממהות הכפרה, ובהגדרה יותר עמוקה הוא הוא פנימיות שורש הכפרה.

וביאור הדברים - הרי כפי שנתבאר, עניינם של כל הימים שעד יום הכפורים ובפרט בעשרה ימים שעד יום הכפורים הוא התשובה, ובהגדרה העמוקה **שובה** [שזה שורש התשובה כלשון הפסוק 'שובה ישראל עד ה' אלקיך'] היא מלשון **שווה** - **השתוות** שהרי ב'ו' מתחלפים באותיות בומ"פ שהם אותיות השפתיים, ומונח כאן שעומק ההגדרה של התשובה היא **לצאת מהשתנות להשתוות**, כלומר - הרי זה ברור שכשעומדים לפני האדם ב' צדדים אם לעבור ח"ו על רצון ה' או לא, אם זה היה באופן ששני הצדדים היו שווים בעינינו, הוא לעולם לא היה מגיע לידי חטא, כיון שכל חטא עניינו הוא שכשעומדת לפני האדם הבחירה, הוא בוחר בצד הרע כי הוא מעדיף עכשיו את צד הרע מצד הטוב, אבל אם היה לו השתוות בין הצדדים, הוא לעולם לא היה בוחר בצד של הרע שיש בו איסור ותקלה וכו'.

וא"כ, מה שמולד מהבחירה שהאפשרות לבחור ברע הוא מכח העדר השתוות של שני הצדדים בעיני הגברא, ומצד כך, כיון שאם שני הצדדים שווים בעינינו, אין אצלו לעולם את האפשרות להגיע לידי חטא, הרי שיסוד כל מה שנצרך תשובה הוא מחמת שהצד השלילי נתפס בעינינו כטוב יותר², וזה גורם לו שהוא נוטה לידי מציאות של חטא, - ובעומק, מי שנמצא במדרגת ההשתוות, זה גופא גורם לו שבאופן טבעי הוא נמשך אחר הטוב ולא אחר הרע ולכן לעולם הוא לא חוטא.

וזוהי א"כ פנימיות התשובה, - על אף שחיצוניות התשובה היא כמובן לשוב בפועל ממה שהוא עבר עבירה, אבל פנימיות התשובה היא לחזור מהשורש הפנימי של החטא בכוחות נפשו של האדם, ושם, השורש הפנימי של החטא הוא עצם כך ששני הצדדים לא שווים בעיני האדם עצמו כפי שנתבאר, כי אם שני הצדדים היו

¹ וממילא נוגע גם לכללות ימי התשובה שקודם יום הכפורים.

² וכמובן בשלמא, אם צד הטוב הוא היה הטוב גם בעינינו - ע"ז נאמר 'ובחרת בחיים', אבל כשאין השתוות לצד השני, זה שורש החטא.

ג | ג-ו גורל-בלבביפדיה עבודת השם ימי התשובה ויום הכפורים

שווים, הוא היה נמשך אחרי רצון הבורא, וזהו א"כ חלק מגדר התשובה - **לשוב להשתנות**, וביתר דקות, זהו השורש הפנימי של התשובה.

וא"כ, על אף שבפועל האדם צריך לשוב מהעבירות שבידו ככל גדרי התשובה כמו שהרחיב הרבינו יונה בשערי תשובה, אבל זה רק החיצוניות של התשובה, הפנימיות של התשובה היא לשוב ממה שהאדם התרחק מההשתוות, **לשוב בחזרה להשתוות, - שובה-שווה** כמו שנתבאר.

ולפי"ז בעומק, שלימות התשובה מתגלה בסיפא של עשרת ימי תשובה ביוהכ"פ שבו דייקא מתגלה ה'שובה' **להשתוות** כפי שנתבאר בשני שעירי יוהכ"פ שבהם תלויה כפרת יום הכפורים, ובהם גדר הדין הוא שהם צריכים להיות שווים זה לזה והאופן להכריע מה שייך לה' ומה שייך לעזאזל, הוא דייקא ע"י גורל, וכמובן, כפשוטו הגורל מכריע מה לה' ומה לעזאזל³, אבל תפיסת **שורש** הגורל הוא מכח שני הצדדים הינם שווים שהגורל בא להכריע בין אותם צדדים שווים.

וא"כ, עיקר הכפרה של יום הכפורים הוא לא רק במה שבפועל הכפרה נעשית ע"י השעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל, אלא בהגדרה העמוקה, שורש הכפרה שמתגלה ביום הכפורים הוא בעצם כך שישנם שני צדדים שווים וסיבת ההכרעה היא דווקא ע"י גורל. כלומר - אם ההכרעה בסוף לא היתה ע"י גורל אלא מכח כל סיבת הכרעה אחרת, זאת אומרת שהצדדים כבר לא שווים, והרי שכשרוצים להאיר את עומק האור של כפרת יום הכפורים שהוא אור ההשתוות. מוכרחים להעמיד לצורך כך את הצדדים כשווים, וההכרעה שגורמת שוני ביניהם מה יהיה בפועל לה' ומה לעזאזל, היא לא הכרעה שמגיעה מצד מהלכי האדם אלא היא הכרעה ע"י גורל שהוא תמיד על פי ה'.

ומוגדר א"כ בצורה מחודדת, ששורש הכפרה שמתגלה ביום הכפורים, הוא הוא עומק ה**שובה-השתוות**, ועומק ההשתוות היא לשוב למדרגת הגורל של יוהכ"פ.

עומק ה'זיל, לכך נוצרת' המתגלה בין בשעיר לה' ובין בשעיר לעזאזל, - הגילוי בפועל של שורש ההשתוות שהיתה בשעירים מעיקרא

ובהרחבה יותר - הרי לשון הגמ' בבבא מציעא ב' השוכר את הפועלים (פה, א) כידוע במעשה של היסורים דרבי שרבי אמר לאותו בעל חי שעמד להיכנס לשחיטה "זיל, לכך נוצרת" והיינו שהוא נוצר לשחיטה, ומצד כך לעניינא דידן, אותו שעיר שהולך לעזאזל הוא מעין אותו בעל חי שהיה אצל רבי וכמו שאותו בע"ח הסתתר תחת כנפי כסותו של רבי ובכה כמבואר שם בגמ' [והיינו שהיה לו בחינה מסויימת של דעת], מעין כך גם השעיר לעזאזל יכול לתבוע - למה באמת אני יצאתי לעזאזל ולא אני זה שיצאתי לה', והתשובה שעונים לו - "זיל, לכך נוצרת", ולעניינא דידן עומק התשובה - כמו שבאחד לה' מובן ש'לכך נוצרת', כמו כן גם באחד לעזאזל אפשר לומר לו 'לכך נוצרת', והיינו שהשעיר שהולך לעזאזל הוא בדיוק באותה מדרגה של 'זיל, לכך נוצרת' כמו השעיר לה'.

וההגדרה העמוקה שעולה לפי"ז - הרי כפי שנתבאר, שורש הגורל שבין שני השעירים מה יהיה לה' ומה יהיה לעזאזל הוא השתוות, אבל בפועל לכאן, אחרי הגורל ישנה השתנות, האחד הוא לה' והאחד לעזאזל.

אחרי שהגורל הכריע שאחד לה' ואחד לעזאזל, אבל בהגדרה העמוקה, כלפי ה'זיל, לכך נוצרת', ההשתוות נשארת שאין שום הבדל בין האחד לה' והאחד לעזאזל, אבל זה שהם שווים זה לא רק בתוצאה, ב'זיל, לכך נוצרת', אלא השורש של ההשתוות דמעיקרא מאירה בהמשך את ה'זיל, לכך נוצרת' ששווה ביניהם.

³ וכמו שמצינו גורלות גם בעוד מקומות, בעכ"פ וכן בהמן וכיו"ב.

עומק הכפרה המונחת במדרגת ההשתוות - כי מנח שהאדם דבק במדרגת ההשתוות שהיא מדרגת ה'הכל צפוי' הוא מופקע ממציאות של חטא

ובהגדרה נוספת, הרי ידועים דברי רבי צדוק ועוד⁴ שעל אף שקודם החטא נאמר 'הרשות נתונה' שיש לאדם בחירה, וכן אחר החטא, בידו הבחירה לחזור בתשובה, אבל אחרי התשובה, האדם צריך לדבוק במדרגת 'הכל צפוי', וכמובן, הסוגיא הזו היא סוגיא עדינה וקשה מאד, וכאן יתבארו עומק הדברים במה שיותר קרוב לעבודה המעשית.

וראשית, אותה הגדרה שקודם התשובה 'הרשות נתונה' ואחר התשובה 'הכל צפוי', בהגדרה רחבה יותר לעניינא דידן, זה נכון ביחס ליום הכפורים דייקא, שקודם יום הכפורים 'הרשות נתונה' שיש בחירה, ולאחר הכפרה של יום הכפורים כשהאדם כבר חזר בתשובה, האדם צריך לדבוק במדרגת 'הכל צפוי'.

אבל לפי מה שנתבאר לעיל, ההגדרה היא יותר עמוקה - קודם יוהכ"פ האדם לא הגיע להשתוות אלא הוא עדיין נמצא במהלכי התשובה לפני מדרגת ההשתוות, וכפשוטו טעם הדבר משום שבמהלכי החטא הוא בחר בצד הרע ולא בצד הטוב ועי"כ הוא יצא מההשתוות למקום ההשתוות, ולכן גם כשהוא חוזר בתשובה במובן הפשוט של תשובה, כל עוד שהוא לא חזר להשתוות שזה מה שמתגלה ביום הכפורים, הרי שהוא עדיין במדרגת 'הרשות נתונה', וכמו"כ באופן שהוא כבר אחרי יום הכפורים אבל הוא עצמו לא הגיע למדרגת תפיסת יום הכפורים שהיא תפיסת ההשתוות⁵.

אבל כשהאדם זוכה לדבוק בעומק תפיסת יוהכ"פ כפי שנתבאר לעיל והוא שב למדרגת השווה-ההשתוות, עי"כ הוא יכול לעלות ולדבוק במדרגת 'הכל צפוי'.

וזה גופא עומק ההגדרה של כפרת יום הכפורים שכפרה הרי זה מלשון קינוח כמו שאומרים חז"ל ביחס לכפרת פרה אדומה 'תבוא האם ותקנח צואת בנה', והקינוח של יום הכפורים שהלכלוך מסתלק זה כאשר האדם דבק במדרגת 'הכל צפוי' שהיא היא עומק מדרגת ההשתוות, וזה גופא שורש ומהות הכפרה שיום הכפורים מכפר, כפרה של תפיסת ההשתוות, וכשהאדם דבק במדרגת ההשתוות שהיא היא המכפרת, בזה גופא מונח ההגדרה שאחר יום הכפורים הוא דבוק במדרגת 'הכל צפוי'.

וחידוד הדברים - ב'הכל צפוי' מונח שמצדו יתברך שמו, כל צד שהאדם יבחר הוא שווה בעיניו יתברך שמו, זה עומק ה'הכל צפוי', ומצד כך זה עומק ההגדרה שהשעיר לעזאזל מכפר, כיון שמתגלה גם בשעיר לעזאזל ה'זיל, לכך נוצרת וזה גופא הגדרת הכפרה שנמצאת בו.

והרי לאחר כפרת יום הכפורים מתגלה בחג הסוכות השמחה של הצדיקים ובעלי התשובה בשמחת בית השואבה⁶ שהצדיקים אומרים אשרי ילדותינו שלא ביישה את זקנותינו והבעלי תשובה אומרים אשרי זקנותינו שכיפרה על ילדותינו, - אלו ואלו אומרים אשרי מי שלא חטא ומי שחטא ישוב וימחול לו, כמבואר במשנה בסוכה, והיינו שמדרגת זמן שמחתנו של חג הסוכות בתורת הסיפא של כפרת יום הכפורים זה השמחה של האדם כאשר הוא נמצא בנקודת ההשתוות שהיא גופא מקור שמחתו, וזה לא רק כפשוטו שהצדיק שמח במה שהוא לא חטא והבעל תשובה שמח שהוא שב על חטאיו.

ושורש אותה שמחה הוא במדרגת ה'הכל צפוי' והיינו שלא רק בשעיר לה' מתגלה ה'זיל, לכך נוצרת שזה דבר מבורר שיש בו שמחה שהרי אותו שעיר הוא בבחינת מי שזכה לא לחטוא אלא להתעלות למדרגה הגבוהה יותר של שעיר לה', אלא יש שמחה גם 'בזיל, לכך נוצרת של השעיר לעזאזל, וכשהאדם דבק במדרגת

⁴ יסוד מוסד שנתבאר כבר בכמה מקומות.

⁵ ועל אף שעיצומו של יום מכפר לחד מ"ד היינו לענין כך שיום הכפורים הוא יום תשובה לכל ולכן כשהוא דבק במדרגת יום הכפורים, הוא דבק במדרגת התשובה כפשוטה.

⁶ שזה המשך של השמחה שמתגלה בסיפא של יוהכ"פ עצמו כמו שאומרים חז"ל שבת-קול יוצאת ואומרת לאדם לך אכול בשמחה לחמך.

ההשתוות הגמורה, השמחה הזו היא לא שמחה של 'בדיעבד' כיון שמכח הדביקות בהשתוות הגמורה הוא מופקע בעצם מהחטא.

וזה עומק ההגדרה שמבוארת ברמב"ם (פ"ב מתשובה ה"ב) ביחס לתשובה שהאדם צריך להגיע למדרגה כזו ש"יעיד אליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם", כלומר, כפשוטו כמו שיש עדות של בשר ודם כך יש עדות של הקב"ה, והיינו שכיון ש"האדם יראה לעיניים וה' יראה ללבב" לכן צריך כאן את עדותו של הקב"ה שיוודע את תעלומות לבו של האדם שהוא לא ישוב לכסלה עוד, אבל בהגדרה עמוקה יותר - העדות של בשר ודם באה בדבר שיתכנו בו שני צדדים⁷ מה קרה, יכול להיות שהיה כך ויכול להיות שהיה להיפך, שעל זה חלה העדות לברר איזה צד היה כאן, אבל 'יעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא' זה לא עדות שהקב"ה שהוא יודע תעלומות מעיד מה יהיה בעתיד⁸, אלא מה ש"יעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא" זה משום שהאדם הגיע למדרגה כזו שהוא לא נמצא במקום של שני צדדים ששייך בו השתוות אלא הוא נמצא במקום ההשתוות ובמקום האדם באמת לא יחטא עוד. ומצד כך ה'יעיד עליו יודע תעלומות' זה עדות על ההווה שזוהי מדרגתו של האדם, וממילא התולדה היא שהוא לא יחטא עוד במדרגה הזו כיון שזוהי עצם מדרגתו שהוא לא נמצא בתפיסה ששייך בו כלל מציאות של חטא.

ועולה א"כ שבכללות ימי התשובה שאחריתם הוא יום הכפורים, התכלית היא לחזור למקום של ההשתוות הגמורה וזה העומק הגדול של מדרגת התשובה שהאדם משיב את נפשו לשורש הפנימי העליון שהצדדים שווים בעיניו, שכיון שהצדדים שווים בעיניו, זהו מקום תשובתו שבו הוא שב לכח שורשו.

עומק התשובה להשתוות המתגלה בלוחות שניות שניתנו ביום"פ - שהאדם מחזיר את כח ה'שניות' לתפיסת שורש ההשתוות של הגורל המתגלה ביוהכ"פ

וגדר ההשתוות הזו שבתשובה שמכח כך האדם שב אל שורשו כפי שנתבאר, הוא בעצם האור הפנימי שגנוז בבריאה כדברי רבותינו כידוע עד מאד, וענין זה ששלמות מדרגת האדם היא להגיע למדרגת ההשתוות מתגלה בעוד אופנים, ודוגמא לדבר, במה שמבואר בחובת הלבבות על אותו חסיד ששאלו אותו 'ההשתוות' - האם הגעת לידי כך ששני הצדדים שווים בעיניך, ושם הוא מדבר על פרט מסויים של השתוות באותו אחד שהיה מאן דהו שעשה עליו צרכיו והוא לא נתפעל מזה וכו'.

זה אופן נוסף פרטי שמתגלה בתפיסת ההשתוות.

אבל בעומק, שורש מדרגת ההשתוות מתגלה גם באופן ההשגה של הדברי תורה, וכפי שיתבאר - הרי יום הכפורים הוא יום שניתנו בו לוחות שניות, וכפשוטו לכאן זה לא קשור למה שהוזכר עד השתא, יש ביוהכ"פ את הענין של עבודת התשובה לשוב על השווה ויש את מה שניתנו לוחות שניות ביוכ"פ משום שאז נתרצה הקב"ה למשה רבינו ולכן אז חזרו וניתנו לוחות שניות, אבל בעומק במה שנוגע למהות יום הכפורים שנתבארה - הרי עומק ההבדל בין לוחות ראשונות ללוחות שניות [מלבד ההבדלים הידועים כפשוטו] - שבלוחות ראשונות מה שנכתב שם 'והמכתב מכתב אלקים הוא' זה מה שהקדוש ברוך הוא אמר ממש, הדבר האחד הברור ללא כל שינוי וב' אפשרויות, אבל בלוחות השניות הרי כידוע יש בהם שינוי כגון מ'זכור' ל'שמור' וכו', וטעם הדבר בעומק, משום שלוחות ראשונות אינם מעמידים שתי צדדים אלא רק צד אחד - "כה דיבר ה'" יש רק את הדבר האחד שהקב"ה דיבר בעל פה שמשם זה נחקק בכתב, משא"כ לוחות שניות הם יוצרים כח של שינוי מהלוחות הראשונות, ועל אף שהשינויים הם מעטים עד למאד וברוב ככל מה שנאמר בעשרת הדיברות אין שינוי, אבל מ"מ זה עצם המהות של לוחות שניות שהם מעמידים את עצם מציאות השינוי שיש בין הלוחות הראשונות לשניות.

⁷ לכל הפחות, ולפעמים יש יותר משתי צדדים.

⁸ שכך היה מקום לפרש, שכיון שהתשובה מצריכה קבלה לעתיד, ואי אפשר לדעת מה יהיה בעתיד, לכן צריך את העדות של יודע תעלומות מה יהיה בעתיד, מעין מדרגת רוח הקודש ונבואה שע"כ בני אדם יודעים ביחס לעתיד.

ו | ג-ו גורל-בלבביפדיה עבודת השם ימי התשובה ויום הכפורים

כלומר - תפיסת לוחות שניות היא לא רק מה שבפועל יש שינוי אלא עצם כך שיש שתי אפשרויות גם בלוחות שהם דבר ה', זה מחדש תפיסה של שינוי, ועל אף שכפשוטו, השינוי הוא מכח שכך הקב"ה אמר בלוחות הראשונות וכך הקב"ה אמר בלוחות שניות, אבל בהגדרה העמוקה מתגלה כאן תפיסת שינוי בדבר ה' שבעשרת הדיברות.

וא"כ, הלוחות שניות מגדירים בשינוי שבהם שקיימים שתי אפשרויות, ולעניינא דידן - מה שלוחות השניות הם במדרגת תשובה זה לא רק כפשוטו משום שלוחות ראשונות היו במדרגת צדיק מעיקרא, והם נשתברו, וכשעלה משה למרום ונתרצה לו הקב"ה, לכן במדרגת בעל תשובה נתן לו הקב"ה לוחות שניות אלא ההגדרה העמוקה המהותית והפנימית - לוחות ראשונות מגדירים תפיסה של צדיק מעיקרא והלוחות שניות מגדירים תפיסה של בעל תשובה, ובתפיסת בעל תשובה של הלוחות שניות הלוחות אמנם שייכים למדרגת הבחירה⁹, אבל מונח בהם שורש שהבעל תשובה מעלה את כח של ה'שניות' - שרמוז באותיות השניות ש'-ב' של תשובה שהאות השניה מהסוף בשניות היא ש' ובכח התשובה שהיא מסיפא לרישא זה מגיע עד האות השניה מההתחלה שהיא ב'.

וא"כ, הבעל תשובה מעלה את השינוי שמונח בכח של השני שבלוחות שניות למדרגת 'גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל' כפי שנתבאר בהרחבה, ומצד כך, מה שבלוחות שניות ישנם שינויים זה משום שמכח התשובה שהבעל תשובה שב, זה לא יהיה תשובה רק בתוך מדרגת השינויים כמו שנתבאר בהרחבה, אלא משם הוא שב למקום ההשתוות, וזה א"כ עומק ההגדרה של הלוחות שניות שניתנו ביום הכפורים שבאים להעלות את כח ה'שניות', מכח התפיסה של ה'גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל' שבהם מתגלה שורש ההשתוות כפי שנתבאר.

וא"כ, עומק התורה שהאדם משיג מצד מדרגת לוחות שניות היא במה שממש הוא מגיע למקום ההשתוות.

גדר השגת התורה בלוחות ראשונות - ע"י השגת 'מושכל ראשון' שקרוב לרוח הקודש

ובלשון פשוטה - מצד לוחות ראשונות, צורת ההשגה בתורה היא במה שעולה לאדם בדעתו במושכל ראשון וכמו שידוע בדברי רבותינו שמושכל ראשון הוא קרוב לרוח הקודש, והשגת המושכל ראשון, זה התפיסה בדברי תורה כפי שהם לפני ההבחנה של בחירה, ורק במושכל שני, האדם מתבונן בין שני צדדים¹⁰ ושם צריך להכריע אם האמת כסברת הצד הזה או כסברת הצד השני ואם זה באופן של מחלוקת בין החכמים צריך להכריע אם ההלכה כחכם זה או כחכם זה, וכן על זה הדרך.

וא"כ, תפיסת ההשגה של הלוחות ראשונות היא תורה מן השמים בבחינת רוח הקודש ונבואה, השגה של הדברי תורה במושכל ראשון של האמת בלי שני צדדים, אבל בהשגה של התורה מצד לוחות שניות, בכל דבר יש שני צדדים של השגה, והרי שצורת ההשגה בדברי תורה מצד תפיסת לוחות שניות היא שהאדם מקבל כל דבר באופן שיש בו לכל הפחות שתי פנים.

גדר השגת התורה בלוחות שניות כפשוטו במהלך של חכמה, בינה, ודעת המכרעת בין שני הצדדים

וכפשוטו, האופן שמבררים בין שני הצדדים בלוחות שניות היא מתוך מהלך של חכמה בינה ודעת, החכמה זה בבחינת מה שקיבל מרבו, כלומר הדבר כפי שהוא, בבינה, האדם מתבונן בצדדים, וע"י הדעת האדם מכריע [-שזה הבחינה של דעת המכרעת], זה הסדר הפשוט של צורת ההשגה בדברי תורה בלוחות שניות כהגדרה כוללת.

⁹ שכפשוטו זה משום שהם בחרו ברע וכשהקב"ה נתרצה הוא קיבל אותם בתשובה והרי שהלוחות ניתנו בתוך מדרגת הבחירה. ¹⁰ לפחות...

גדר השגת התורה המתגלה בלוחות שניות שמכח מדרגת הגורל שני הצדדים שווים אצל האדם באמיתותם וההכרעה היא מכח הגורל שבנפש

אבל בעומק, לפי חשבון הדברים שנתבאר עד השתא, גדר ההשגה של הדברי תורה בתפיסת הלוחות שניות הוא ששני הצדדים יהיו שווים בעיניו, וממילא הוא ישיג אותם מכח תפיסת הגורל שהיא זו שתברר כמו איזה צד הוא צריך להכריע, והרי שמונח כאן א"כ תפיסה חדשה של השגה בכל דברי תורה שאדם עוסק.

אם ביוהכ"פ מתגלה מחד בעבודת בית המקדש עבודה של גורלות, ומתגלה מאידך שיום הכפורים הוא יום שניתנו בו לוחות שניות, זה לא שני דברים נפרדים, אלא עומק ההשגה בדברי תורה בלוחות שניות שמעמידים שני צדדים מכח מדרגת הבעל תשובה, היא בעצם באופן של גורלות.

וכמובן, אין כוונת הדבר שבפועל, כשהאדם ילמד סוגיא ויהיה לו ספק בין שני צדדים, הוא יעשה גורל מהו הצד האמיתי, אלא כוונת הדבר בלשון פשוטה למעשה - כשהאדם מעמיק בכל אחד משני הצדדים והוא רואה את האמיתות המוחלטת שמונחת בכל אחד משני הצדדים, זה לא גורם לו לבוא לידי ספיקות ובלבולים, או באופן עמוק יותר שהוא מגיע לתפיסה ש'אלו ואלו דברי אלקים חיים'.

גדר נח הגורל שבנפש - הדביקות ב'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע' שמאיר בו את נח ההכרעה למעשה

אלא בעומק - חידוד הדברים לפי חשבון מה שנתבאר - אחר שהוא רואה שני צדדים והוא עומד על אמיתותו הגמורה של כל צד כסדר השגת התורה בלוחות שניות כפי שנתבאר, האופן שהוא ניגש להכריע הלכה למעשה בין שני הצדדים הוא ע"י **נח הגורל שבנפש** מעין מדרגת הגורל שהכריע מה השעיר לה' ומה השעיר לעזאזל, כלומר, זה לא הכרעה כפשוטו מכח דעת המכרעת שמכריעה בין שני הצדדים, אלא מכח הדביקות שלו במדרגת 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע' שמגיעה מכח שהוא דבוק בשני הצדדים באופן של האמיתות הגמורה של כל צד, מכח כך מאיר בו האור של ההכרעה למעשה.

וההכרעה הזו היא לא הכרעה מצד השורש כי מצד השורש כמו שבגורלות שני השעירים היו שווים, כך בשתי הצדדים שעומדים לפניו, הם באמת שני צדדים שווים, אלא מה שלמעשה ישנה הכרעה כמו צד אחד היא לא הכרעה שמגיעה מצד השכל אלא היא מגיעה מכח הכרעת הגורל שבנפש, - אבל גם אחרי ההכרעה של הגורל שבנפש, עדיין נשאר שני הצדדים אלו ואלו דברי אלקים חיים, ואף שלמעשה נוקטים כצד אחד זה רק בבחינת 'זיל, לכך נוצרת', אבל עדיין נשארת תפיסת ההשתוות וגילוי הדבר הוא בבית שמאי ובית הלל שבית הלל היו מקדימים דברי ב"ש לדבריהם, כלומר, בין אם האדם יכריע לצד הזה ובין אם הוא יכריע לצד השני, הכל זה במדרגת **הלכה** מלשון הליכה בבחינת **'הליכות'** עולם לו' שדורשים על זה חז"ל 'אל תיקרי הליכות אלא הלכות' שזהו ה'זיל, לכל נוצרת', **לך**, כי לכך נוצרת ביחס לצד המסויים שהלכה כמותו.

ועולה כאן א"כ, שישנם שלוש תפיסות בעסק של הדברי תורה, האופן העליון יותר הוא מעין מדרגת לוחות ראשונות שההכרעה היא כהמושכל ראשון שהוא קרוב לרוח הקודש ונבואה, אלא שלמעשה זה יכול להתגלות רק אצל מי שזיכך את כללות גופו ואת מוחו שאז המושכל ראשון שלו מוגדר בדברי רבותינו רוח הקודש.

האופן השני זה האופן הפשוט והידוע בתוך מדרגת לוחות שניות שכשישנם שני צדדים, צריך את הדעת, המכרעת ביניהם, אבל נשארים דבוקים במדרגת השני צדדים, זה גדר התורה של בעל תשובה, ומצד כך אומרים חז"ל שצורת העסק בדברי תורה היא "אין אדם עומד על דבר הלכה אא"כ נכשל בהם", שדייקא ב'דבר הלכה' דהיינו במקום שצריך הכרעה, אופן ההכרעה הוא ע"י ה'נכשל בהם', זה ההגדרה של עסק התורה במדרגת הבעל תשובה, ומדרגת בעל תשובה היא בין אצל מי שהוא בעל תשובה בפועל שח"ו הוא חטא והוא צריך לחזור בתשובה ולתקן, והן אצל מי שמצד שורשו הוא במדרגת בעל תשובה בדברי תורה שה'עומד על דבר הלכה' אצלו הוא רק מכח כשלון - שזה גופא עומק ההגדרה של בעל תשובה.

ח | ג-ו גורל-בלבביפדיה עבודת השם ימי התשובה ויום הכפורים

והמדרגה היותר עליונה שהיא בעומק ההארה של מדרגת יום הכפורים כפי שנתחדד, היא ההארה של הגורל, - אבל לא רק הגורל בפועל שיש קלפי שבתוכו נמצאים הגורלות כמבואר במשנה ביומא, אלא זה כח הגורל בנפש שיסודו הוא מדרגת ההשתוות ששני הצדדים שווים בעיני האדם.

אלא שעל אף שהם שווים צריך להכריע למעשה מה עושים, וכמו שנתבאר זה מתגלה בעומק התורה ע"י שהאדם משיג את שני הצדדים כשווים מכח שהוא משיג את אמיתת כל צד באופן המוחלט שלו באופן שהוא לא רואה יתרון באמיתות של צד אחד על פני הצד האחר¹¹, והרי שבעומק כשהאדם בוקע לעומק הדעת שלו והוא מתרומם באופן שהדעת שלו מגיעה ללמעלה מן הדעת, אזי ההכרעה שלו בכל דבר לא נובעת מכח הדעת שמכריעה אלא זה הכרעה שנובעת ממקום החיבור של שני הצדדים ששם הם שווים וכח הגורל שבנפשו הוא זה שמכריע.

ובקלקול גורל זה בגימטריא עמלק ובגימטריא ספק שהוא ה"זה לעומת זה" של הגורל דקלקול שהתגלה אצל המן כידוע שלעומת הגורל דתיקון.

שלימות כח ההשתוות בגילוי שכח ההכרעה למעשה שלו שונה משל חברו ואעפ"כ מתגלה בכל אחד מהם 'זיל, לכך נוצרת'

והשלמת הדברים למעשה - ההכרעה שיש לאדם בנפש במדרגה הזו היא באופן שכשהוא מכריע צד אחד וחבירו מכריע בדיוק לצד ההפוך כדוגמת מחלוקת ב"ש וב"ה, אין לו כלל נקודת הבדלה מכח מה שמתגלה למעשה כי מצד הלמעשה הוא תופס ש'זיל, לכך נוצרת' שזהו ה'זיל' מלשון **לך** שמתגלה בהלכה שהוא מלשון **הליכה** כפי שנתבאר, ובכל אדם מתגלה ה'זיל, לכך נוצרת' באופן שונה.

וא"כ, שלימות העבודה של כל ימי התשובה מראשית חודש אלול ועד אחרית הארבעים יום ביום הכפורים זה ההכרעה שנוגעת במקום ההשתוות שבנפש, וכפי שנתחדד, זה לא רק השתוות בפרט מסויים כמו הדוגמא שנתבאה לעיל בשם 'חובת הלבבות' כשפוגעים בכבודו, אלא זה השתוות על כל שורש הנפש השתוות בכל חלקי העבודה והשתוות שמתגלה בשורש שלהם שזה התורה הקדושה, והדבר מתגלה בפועל בצורת העסק של האדם בדברי תורה כשורש לכללות כל עבודת ה' שלו, והיינו שהוא עוסק בתורה באופן שהוא מגיע למקום ההשתוות שבכל דבר ודבר הוא מנסה להבין את שני הצדדים ההפוכים שלו על אמיתותם, ומכח כך מגיעה ההכרעה מהכח של הגורל שבנפש בפועל באופן של 'זיל, לכך נוצרת', וכמובן, בשביל לעשות את זה למעשה, צריך להיות שמה שמתגלה ביוהכ"פ במדרגת זמן, יתגלה אצל האדם במדרגת יוהכ"פ שבנפש, וכשעומק נפשו הוא באמת במדרגת ההשתוות, וכמו"כ בעומק שכלו, שהשכל שלו תופס את שני הצדדים ומקבל אותם כראוי באחדותם, אזי, כח ההכרעה שלו שנוולד ומגיע מאותו מקום, ושורש ההלכה שלו באופן של ה'למעשה' בבחינת 'הליכות עולם לו', מתגלה משורשו העליון.

זה תמצית פנימיות העבודה של ימי התשובה הבאים עלינו לטובה.

¹¹ ובמאמר המוסגר, צריך להבין שלמעשה רוב בני האדם שמתעסקים בצורה הזו בדברי תורה, הם נעשים מבולבלים, כיון שהאדם לא יכול לקבל שני צדדים אמיתיים, כי אם הצד הזה הוא אמת, הצד השני אינו אמת וכן להיפך, ועל אף שבחיצוניות הוא יכול להגדיר שאלו ואלו דברי אלקים חיים, אבל כשהוא בא להכניס את עצמו באמת לעומק הסברא, הוא מרגיש שיש לו תמיד נטיה מסויימת לצד אחד - והוא לא מרגיש שזה מגיע אצלו מכח חלישות הדעת שנמצאת אצל רוב בני האדם, ומה שנתבאר בפנים זה אצל היחידים שמתרוממים יותר.